

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

فلزکاری و ماشینکاری

پایه دهم

دوره دوم متوسطه

شاخه: کاردانش

زمینه: صنعت

گروه تحصیلی: مکانیک

رشته مهارتی: نقشه‌کشی صنعتی به کمک رایانه

نام استاندارد مهارتی مبنا: نقشه‌کشی صنعتی درجه ۲

کد استاندارد متوالی: ۳۲/۱۲/۲/۳

عنوان و نام پدیدآور	: فلزکاری و ماشینکاری [کتاب‌های درسی] : رشته مهارتی نقشه‌کشی صنعتی به کمک رایانه. برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش؛ مؤلف : حسن امینی؛ وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
مشخصات نشر	: تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهري	: ۲۰۸ ص. : مصور (رنگی).
فروست	: شاخه کاردانش
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۲۰۲-۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: زمینه صنعت: گروه تحصیلی مکانیک
یادداشت	: نام استاندارد مهارتی مبنا؛ نقشه‌کشی صنعتی درجه ۲ : کد استاندارد متوالی ۳۲/۱۲/۲/۳
موضوع	: ۱-فلزکاری، ۲-فلزکاری-ماشین‌آلات
شناسه افزوده	: الف - امینی، حسن، ۱۳۵۳. ب - سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. ج - دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش. د - اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی.
ردیبدنی کنگره	: ۱۳۹۰۸/۲۰۵ TS
ردیبدنی دیوبی	: ۳۷۳
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۴۶۷۶۴۴۲۲

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

فلزکاری و ماشینکاری - ۳۱۰۱۶۷
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش
غلامحسن پاگانه، عزیز خوشبینی، ابوالحسن موسوی، محمد خواجه حسینی، حسن عبداللهزاده، حسن
امینی و احمد رضا دوراندیش (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
حسن امینی (مؤلف) - عبدالجید حاکی صدیق (ویراستار فنی) - محمد باقر خسروی (ویراستار ادبی)
اداره کل نظارت بر شر و توزیع مواد آموزشی
محبوبه آفاح‌حسینی (مدیر هنری، طراح جلد) - معمصو مه بازاری اسفندآبادی (مدیر فنی) - زهره کاظمی مریدانی
(صفحه‌آرا) - سرین اصغری (عکاس) - سید مرتضی میرمجدی، میلاد شاه‌حسینی (رسام فنی)
تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (نهیده موسوی)
تلفن: ۰۹۲۶-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۰۹۲۶-۸۸۳۰، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران-کلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج- خیابان ۶۱ (دارویخش)
تلفن: ۰۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۰۴۹۸۵۱۶، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سه‌ماهی خاص»
چاپ دوم ۱۳۹۶

نام کتاب:
پدیدآورنده:
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:

مدیریت آماده‌سازی هنری:
شناسه افزوده آماده‌سازی:

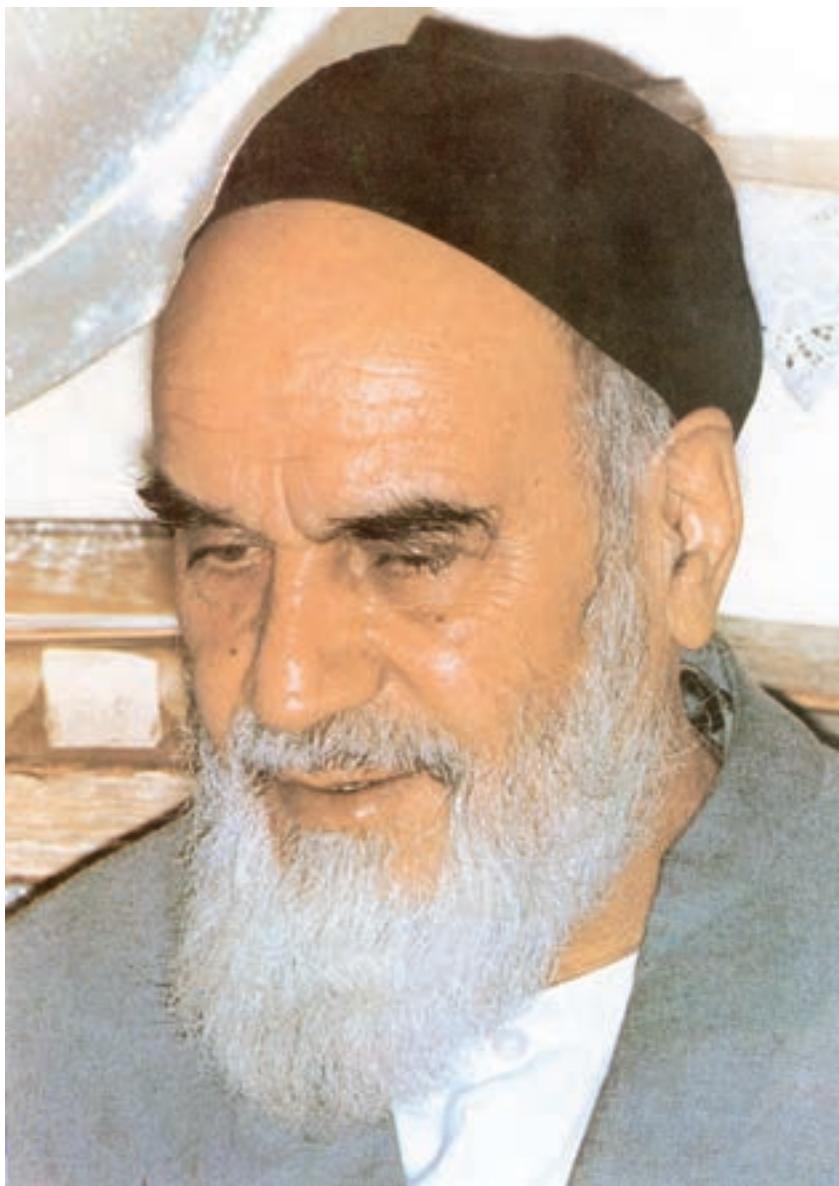
نشانی سازمان:

ناشر:

چاپخانه:

سال انتشار و نوبت چاپ:

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش
و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در
پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و
تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مهمترین عامل در کسب خودکفایی و بازسازی، توسعهٔ مراکز علمی و تحقیقات و تمرکز و هدایت امکانات و تشویق کامل و همه جانبهٔ مخترعین و مکتشفین و نیروهای متعهد و متخصصی است که شهامت مبارزه با جهل را دارند و از لای نگرش انحصاری علم به غرب و شرق به درآمده و نشان داده‌اند که می‌توانند کشور را روی پای خود نگهدازند.

امام خمینی (قدس سرّه الشّریف)

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب های درسی
فنی و حرفه ای و کارداشی، ارسال فرمایند.

info@tvoecd.sch.ir

پیام نگار (ایمیل)

www.tvoecd.sch.ir

وبگاه (وب سایت)

مقدمه‌ای بر چگونگی برنامه‌ریزی کتاب‌های پوダメنی

برنامه‌ریزی تأليف «پوダメن‌های مهارت» یا «کتاب‌های تخصصی شاخه کاردانش» بر مبنای استانداردهای «مجموعه برنامه‌های درسی رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش، مجموعه هشتم» صورت گرفته است. بر این اساس ابتدا توانایی‌های هم‌خانواده (Harmonic Power) مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. سپس مجموعه مهارت‌های هم‌خانواده به صورت واحدهای کار تحت عنوان (Unit) دسته‌بندی می‌شوند. در نهایت واحدهای کار هم‌خانواده با هم مجدداً دسته‌بندی شده و پوダメن مهارتی (Module) را شکل می‌دهند.

دسته‌بندی «توانایی‌ها» و «واحدهای کار» توسط کمیسیون‌های تخصصی با یک نگرش علمی انجام شده است به گونه‌ای که یک سیستم پویا بر برنامه‌ریزی و تأليف پوダメن‌های مهارت نظارت دائمی دارد. با روش مذکور یک «پوダメن» به عنوان کتاب درسی مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش در «شاخه‌ی کاردانش» چاپ‌سپاری می‌شود.

به طور کلی هر استاندارد مهارت به تعدادی پوダメن مهارت (M1 و M2 و ...) و هر پوダメن نیز به تعدادی واحد کار (U1 و U2 و ...) و هر واحد کار نیز به تعدادی توانایی (P1 و P2 و ...) تقسیم می‌شوند. به طوری که هنرجویان در پایان آموزش واحدهای کار (مجموع توانایی‌های استاندارد مربوطه) و کلیه پوダメن‌های هر استاندارد، تسلط و مهارت کافی در بخش نظری و عملی را به گونه‌ای کسب خواهند نمود که آمادگی کامل را برای شرکت در آزمون جامع نهایی جهت دریافت گواهینامه مهارت به دست آورند.

بدیهی است هنرآموزان و هنرجویان ارجمند شاخه کاردانش و کلیه‌ی عزیزانی که در امر توسعه آموزش‌های مهارتی فعالیت دارند، می‌توانند ما را در غنای کیفی پوダメن‌ها که برای توسعه آموزش‌های مهارتی تدوین شده است رهنمون و یاور باشند.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

دفتر تأليف کتاب‌های درسی

فنی و حرفه‌ای و کاردانش

فهرست

صفحه

عنوان

واحد کار اول: انتخاب مواد و عملیات فلزکاری روی قطعات ۱

توانایی انتخاب مواد ۲

توانایی اندازهگیری و اندازهگذاری ۲۱

توانایی ارهکاری ۴۹

توانایی سوهانکاری ۵۹

توانایی قلمکاری ۶۷

توانایی سوراخکاری و خزینهکاری و برقوکاری ۷۳

توانایی قلاویزکاری و حدیدهکاری ۸۸

توانایی ورقکاری ۹۹

توانایی پرچکاری ۱۰۹

واحد کار دوم: تراشکاری ۱۲۱

توانایی آمادهسازی و راهاندازی ماشین تراش ۱۲۲

توانایی سنگزنی ۱۳۹

توانایی تراشکاری قطعات در فرم‌های مختلف ۱۵۲

واحد کار سوم: فرزکاری ۱۷۲

توانایی فرزکاری قطعات صنعتی ۱۷۳